

Универзитет у Београду

Филозофски факултет

Одељење за историју

Дипломски рад

**Борба за грађанска права у Сједињеним Америчким Државама
1965. у водећим америчким листовима**

Ментор:

Проф. др Дубравка Стојановић

Студент:

Страхиња Јокић ИС 12/43

Београд, септембар 2019.

Садржај

1. Предговор.....	2
2. Увод.....	5
3. Акције Покрета.....	10
4. Положај афро-американаца и однос становништва према њима.....	23
5. Закључак.....	33
6. Списак извора и литературе.....	35

Предговор

Образложење теме

Афро-америчка борба за остваривање грађанских права, а у склопу те целине и афро-америкчка борба за остваривање права гласа, представљала је један од најбитнијих догађаја у другој половини двадесетог века, који се одвијао на тлу Сједињених Америчких Држава. Догађаји који су обележили остварење афро-америчких циљева оставили су дубок траг, директно или посредно у животима милиона. За становништво Сједињених Америчких Држава који нису били у жижи догађаја, али и остатку светске популације, једини прозор кроз који су могли посматрати догађаје у којима су учествовали Мартин Лутер Кинг и његов покрет били су медији. Овај рад посвећен је управо начину, на који су амерички медији представљали догађаје који су се одвијали у савезној држави Алабама, почетком 1965. године, током трајања борбе за остваривање законом гарантованог права на гласање. Приступ који су одређени високотиражни медији имали у преношењу догађаја, њихове анализе проблема и мишљења која су о њима аутори чланака износили, утицао је директно на слику коју су читаоци стварали о догађајима и актерима. Та моћ медија да, осим информисања, исто тако и кроји мишљење бирача о догађајима који су били од великог историјског значаја, такође је играла велику историјску улогу. Како би ова слика била што концизније приказана, у фокусу рада је период трајања борбе за остваривање права гласа од јануара до марта 1965. године, а са истом сврхом одабрана су три листа која су имала својствене погледе на догађаје.

Литература

Литература је у писању рада коришћена ради стицања опште слике и историјског контекста у ком се покрет за грађанска права одвијао. Како је за разумевање положаја афро-американаца током трајања покрета за грађанска права неопходно имати у виду узроке тог положаја који сежу дубоко у прошлост, коришћена је литература која пружа

широку слику о историји Сједињених Америчких Држава. На првом месту је то „America, A Narrative History“ аутора Џорџа Тиндала и Давида Шија која приказује историју Сједињених Америчких Држава од првих колонија до деведесетих година двадесетог века. Коришћена је такође „Историја Сједињених Америчких Држава“ Хенрија Бемфорда Паркса, ради стицања опшег историјског контекста.

Извори

У писању рада коришћена су три Америчка дневна листа „Њујорк Тајмс“, „Лос Анђелес Тајмс“ и „Аризона Репаблик“. Ова три медија изабрана су јер су испуњавала одређене критеријуме, а то су општа популарност и тираж. Географске локације сва три медија, налазе се ван зоне конфликта и пружају увид, иако ограничен, у информације које је становништво на тим локацијама могло имати, репутацију редакције, јер је циљ био посматрати како су медији који су важали за конзервативне или либералне приступали преношењу вести, као и критеријум опште доступности у погледу приступачности архива и ценовне баријере.

Сва три листа имала су јединствене приступе у приказивању догађаја о афро-америчком покрету, који се огледао у чланцима који су новинари ових листова писали, али и у чланцима других медија које су бирали да преносе.

„Њујорк Тајмс“ се готово у потпуности ослањао на извештаје својих новинара који су били присутни у Алабами, те се самим тим и највише фокусирају и најдетаљније од обрађених медија преносе догађаје са лица места. Они су догађаје преносили на дневном нивоу, такође често можемо порчитати неколико чланака посвећених покрету у једном дневном издању. Са сигурношћу можемо рећи да је ова тема била једна од најзаступљенијих у медију, али је обимност чланака, као и пропратни сдржај зависило углавном од значаја који је описани догађај имао. Када упоредимо остале анализирани медије са „Њујорк Тајмсом“ евидентно је да овај лист давао највише простора битним

догађајима везаним за покрет. Тако да примећујемо да је сваки од таквих догађаја истицан на насловним странама „Њујорк Тајмс“ уз пропратне садржаје, попут фотографија, са лица места.

„Лос Анђелес Тајмс“ и „Аризона Репаблик“ су се са друге стране за информације о догађајима углавном ослањали на спољашње изворе, те су опсежнији детаљи о догађајима изостајали. Иако су оба листа учестало и неретко свеобухватно писали о афро-америчком покрету, само у ретким ситуацијама, можемо приметити да је на насловној страни медија афро-америчко питање централна тема. Чак и када се налазе на насловници новина, тесктови посвећени афро-америчком покрету углавном су на маргинама странице. Ипак морамо приметити да након што би окренули лист на страницу на коју нас чланак са маргине упућује, често би нашли опширан чланак посвећен тој теми. За лист из Лос Анђелеса карактеристично је да су највише пажње у тим опсежним чланцима поклањали анализи догађаја, док је „Аризона Репаблик“ често давао простора ауторима да искажу своја субјективна мишљења о догађајима.

Увод

Први брод који је у Нови свет превезао Афричке робове усидрио се у Џејмстауну у Вирџинији 1619. године. У колонијалној Америци ропство ипак није био везано искључиво за људе афричког порекла, концепт такозване идентуре који је подразумевао служење косподару зарад отплате дуга, који се често односио на трошкове превоза у Нови свет, био је заступљен независно од расне припадности. Први афрички робови су третирани у складу са тим принципима, јер у колонијалној Америци ропство није било регулисано.¹ Међутим концепт расизма ипак није везан искључиво за ропство, он је далеко старији и на неки начин је омогућавао ропству да пусти корене. Док је расизам искључиво био везан за илузије супериорности у односу на другачијег, ропство је било поткрепљено и економским факторима. Након револуције, ропство постаје регулисано а његове жртве остају у милости својих господара.

Сама структура привреде у регијама америчког југа захтевала је физички напоран рад у пљоопривреди, а културе које су узгајане захтевале су способности које су становници одређених делова африке имали, те је самим тим потражња за афричким робовима била у успону. Државе југа, поготову оне у којима ће се развити узгајање памука, ослањали су се у великој мери на робовску радну снагу, док ропство у севернијим државама, иако заступљено није заузимало исте облике. Одлука Конгреса да укине даљи увоз робовске радне снаге из Африке 1808. године донекле је побољшала статус робова, јер су они сада представљали ограничено добро.² Та одлука Конгреса била је само први корак ка регулацији трговине робљем. У првој половини 19. века јављају се појединци чија је намера била да укину институцију ропства покушајима да се оно забрани на новоосвојеним територијама, што је ускоро довело и до инсистирања да се ропство укине на свим територијама на којима је било заступљено. Становништво југа ипак није било спремно на такав корак. Иако већина белих јужњака нису били робовласници, институција ропства поткрепљена расизмом која је указивала на постојање ниже расе, служила је као мост који је спајао богатије и сиромашније слојеве америчких белаца. У одбрану ропства

---

¹G. B. Tindall, D.E. Shi, "America, A Narrative History", New York 2013, 492.

²Исто, 495.

осим говора представника јужњачких држава, стала је и црква која до тада није одобравала постојање те институције.

У другој половини деветнаестог века, ропство и његово коначно укидање постаје фокус политичких представника северних држава, а отпор који су државе југа пружале довео је неминовно до грађанског рата.

Пораз Конфедерације у грађанском рату резултирао је драматичним променама у положају афро-американца. Тринаестим амандманом ропство је званично укинато. Иако афро-американци више нису били робови, њихов нови положај је и даље био изузетно компликован, због чињенице да су сада углавном били слободни становници, без земље и образовања. Због тога су били приморани да посао траже код својих бивших господара у пораженим државама чији положај није био уредно дефинисан. То је често доводило до склапања експлоататорских уговора и до ремећења вршења дужности институција које су биле задужене да помажу новоослобођеним афро-американцима.³ Међутим, радикални републиканци, групација која је била одлучна да осигура једнакост афро-американца је имала већину у Конгресу. То је довело до доношења низа закона о грађанским правима, међу којима је први донет 1866. године. Овај акт имао је за циљ да осигура једнака грађанска права свим становницима Сједињених Америчких Држава, што је додатно потврђено две године касније, доношењем четрнаестог амандмана. Следећи корак начињен је 1870. године, доношењем петнаестог амандмана који је гарантовао право гласања. Ови закони омогућили су великом броју становника афро-америчког порекла учествовање у политичком животу. Економска ситуација на југу ипак је била изузетно тешка, додатно је на то утицала чињеница да већина јужњака на селу, а поготову афро-американца, нису били земљопоседници, па су и даље, иако слободни, живели у изузетно тешким условима као радници на већим поседима. Ипак афро-американци у овом периоду почињу да граде стубове своје заједнице, попут цркве, који ће им у будућности бити од кључног значаја. Иако су донети закони омогућили стварање афро-америчке интелектуалне и политичке елите, они су и потпиривали расну нетрпељивост која ће у ситуацијама економске кризе кулминирати.

---

³G. B. Tindall, D.E. Shi, "America, A Narrative History", New York 2013, 710-711

Банкрот великих железничких предузећа почетком деведесетих година 19. века обележио је почетак изузетно велике економске кризе. У тим додатно погоршаним условима живота расизам је поново испливао на површину. Ово ново буђење расизма изазвано је чињеницом да је афро-америчко гласачко тело у политички подељеном југу било од изузетно великог утицаја на исходе избора.⁴ Одговор белаца на то било је оживљавање сегрегације доношењем такозваних „Џим Кроу“ закона у јужним државама са циљем да се ограничи економски и политички утицај афро-американаца. Тај циљ извршен је доношењем низа препрека, попут тестова писмености и доказа о боравишту, како би појединац доказао своју компетенцију да гласа. Важно је напоменути да су ови закони примењивани и на белачко становништво, али уз одређене дискриминаторне одредбе. Могућност да се гласачи региструју уколико им је предак 1867. године био регистровани гласач, дакле у време пре него што је афро-американцима то право гарантовано, белце је изузимала од тих ограничења. Ове мере драстично су умањиле број афро-америчких гласача за само две деценије.⁵ Осим што су бивали одстрањени из политичког живота, афро-американци суочили су се и са социјалном сегрегацијом у виду одбијања јавних установа да их услужују или да то чине под условима постављеним по сопственом нахођењу, користивши чињеницу да је четрнаести амандман то забрањивао на државном нивоу. То је довело до стварања „раздвојени али једнаки“ мантре у којој су афро-американци били наводно једнаки али сегрегирани од белачког становништва. Тај концепт утврдио је Врховни Суд својом одлуком у случају „Плеси против Фергусон“. Одлуке суда охрабриле су јужњачке расисте, те се однос према афро-американцима поново погоршао. То се огледало у бројним случајевима линча, убистава и генерално напада великих група белаца на афро-американце и њихове институције.⁶

Ситуација се за афро-американце почела поправљати тек након готово пола века.

Први знаци десегрегације дошли су у другом светском рату када је Труман извршио десегрегацију у војсци. Међутим ратне околности и борба против Нацистичке Немачке довела је до стварања много битнијег фактора од десегрегације војске, а то је било поновно буђење воље за слободом и једнакошћу у афро-америчкој заједници.

⁴ G. B. Tindall, D.E. Shi, “*America, A Narrative History*”, New York 2013, 879

⁵ Исто, 880

⁶ Исто, 882-883

Прва велика победа афро-америчке заједнице дошла је у случају „Браун против Одбора за Образовање“ када је одлуком Врховног Суда одлучено да се мантра „одвојени али једнаки“ не може примењивати када су образовне институције у питању. Та победа на суду пробудила је чини се обе стране. Сегрегационисти су на југу формирали такозвано „Веће Грађана“, друштво које је окупљало сегрегационисте и које је имало изузетно велики утицај на друштвено-политички живот у јужним државама.⁷

Одговор афро-американаца на сегрегацију дошао је две године након случаја „Браун против Одбора за Образовање“. Након што је Роза Паркс ухапшена због одбијања да уступи место белцу у аутобусу, опточео је први масовни протест у борби афро-американаца за грађанска права, осликан у бојкоту јавног превоза у главном граду Алабаме, Монтгомерију. Како су афро-американци у највећој мери и били корисници јавног превоза, протест који је трајао нешто више од годину дана, био је зачајан економски ударац, а коначно је довео до афро-америчке победе и десеграције јавног превоза. Ова победа потврдила је да су ненасилне мере које је заговарао вођа акције Мартин Лутер Кинг, легитиман пут ка остварењу расне једнакости.

Победа у Алабамама 1965. године, била је тек прва у низу за афро-амерички покрет. Следећи значајан корак била је коначна десеграција средњих школа до које је довео догађај у Литлроку где је интервенција федералних трупа била неопходна како би афро-амерички ђаци били заштићени од линча приликом покушаја да уђу у школу.⁸ Следећи корак у десеграцији начинили су студенти у Северној Каролини. Инспирисани Кинговим ненасилним акцијама, студенти су организовали такозване “sit-in” акције. Покрет је почео тако што би студенти сели за шанк у ресторану, место које је било намењено искључиво белцима, те због тога нису били услужени. Студенти су потом, сада организовани у „Студентски Ненасилни Комитет за Координацију“, почели да изводе исте акције седења на местима намењеним за белце широм америчког југа. Годину дана након почетка ове кампање, Њујоршка организација „Конгрес за Расну Једнакост“ одлучила је да тестира закон о грађанским правима донет 1957. и пошаље добровољце да тестирају десеграцију установа југа. Учесници овог покрета дочекани су огромним изливима насиља од стране јужњака изазивајући огромну пажњу медија. На овај покрет надовезала

⁷ G. B. Tindall, D.E. Shi, “*America, A Narrative History*”, New York 2013, 1276

⁸Х.Б. Паркс, „*Историја Сједињених Америчких Држава*“, Београ 1985, 735

се акција Мартина Лутера Кинга у Бирмингему у Алабама, такође истичући неопходност десегрегације. Насиље са којим су учесници ових акција били суочени изазивали су огромну пажњу, те је и коначно председник Сједињених Држава, Џон Кенеди, под притиском свог брата,⁹ обећао 1963. доношење закона који ће укинути сегрегацију јавних установа. Кингова акција кулминирала је такозваним „Маршем на Вашингтон за послове и слободу“. Како је Кенеди убијен исте године, његово обећање о закону о десегрегацији испунио је наследник Линдон Џонсон 1964. године. Ипак, упоредо са успесима Мартина Лутера Кинга још један, милитантнији, афро-амерички покрет је био у повоју. Центар овог покрета, за разлику од Кинговог који се фокусирао на рурални југ, били су махом градови у којима су афро-американци живели концентрисани у урбаним гетима. Ове групације, међу којима је најпознатија била Црни Пантери заговарали су афро-америчку супериорност у односу на белце и пропагирали насилне методе, не само борбе за права, већ комплетног рушења успостављеног система. Афро-амерички покрет је међутим ненасилним методама остварио изузетне успехе за своју заједницу, међутим потпуна законска једнакост није била остварена. Закони донети деведесетих година 19. века још увек су представљали огромну баријеру за учествовање афро-американаца у политичком животу, те је то био нови Кингов циљ.

Акције покрета

Специфичности медија у приказивању догађаја

Када је почетком 1965. године, покрет за остваривање права гласања започео своје

---

⁹ G. B. Tindall, D.E. Shi, *“America, A Narrative History”*, New York 2013, 1321

деловање, био је већ добро познат америчкој јавности, будући да је борба афро-американаца за остваривање грађанских права трајала већ девет година. Међутим, активности покрета су, као уосталом и деловање његовог вође - Мартина Лутера Кинга, изазвале контроверзу, више због коришћених метода, него због постављених циљева. Иако без тешкоћа можемо уочити разлике, када је у питању начин на који су медији приступали темама везаним за деловање покрета, неопходно је истаћи и да су постојале одређене тачке у којима се ова три листа нису битније разликовала. Прва таква тачка била је да се право на гласање, које је афро-американцима гарантовано уставом, мора поштовати. Ни један медиј се, дакле, није трудио да на било који начин својим читаоцима укаже да је циљ за који се афро-американци боре неоправдан, нити је порицао чињеницу да постоје тешкоће при регистрацији припадника ове заједнице. Друга је, одређена доза уважавања Кинговог утицаја и достигнућа. Евидентно је, да су конзервативни новинари који су били негативно настројени према методама покрета, у одређеној мери раздвајали личност Мартина Лутера Кинга од његове улоге у покрету који је предводио. Дакле, иако нису оправдавали његове методе, нису порицали његове успехе и утицај у афро-америчкој заједници. Било да се о њему и покрету говори у позитивном или негативном контексту, било да је схваћен као неко ко се бори за достојанство афро-американаца или да је провокатор, он је за медије био најутицајнија личност заједнице и добитник Нобелове награде.¹⁰

Читајући чланке "Њујорк Тајмса" о акцијама афро-америчког покрета, врло лако можемо закључити, да је он био медиј који је у потпуности био на страни покрета. Шта више, можемо рећи да је при описивању догађаја, овај лист имао карактеристичан мелодрамски приступ. Евидентно је, да су новинари приказивали Мартина Лутера Кинга као високоморалног хероја, супротстављеног локалним званичницима и становништву, као силама нетолеранције и расизма.¹¹ Овакво поимање вође, пресликавало се на цео покрет за право гласа. Иако би се на основу написаног могао донети другачији закључак, формирање те слике није вршено на претерано агресиван, односно очигледан начин. Њујоршки лист је, ипак, настојао да задржи одређену дозу објективности или бар њеног

¹⁰ United Press International, "Dr. King Attacked by Segregationist", Arizona Republic, January 19, 1965. <https://www.newspapers.com/image/117073549/>

¹¹ Editorial, "Alabama: Racism vs. Reason", The New York Times, March 14, 1965.

<https://www.nytimes.com/1965/03/14/archives/alabama-racism-vs-reason.html>

привида, приказујући Кинга само у ретким случајевима, кроз директне похвале његовог карактера, храбрости и племенитости.

Оно што је било уобичајено за "Њујорк Тајмс" и што је свакако могло оставити већи утисак на читаоца, јесте приказивање Кинга индиректно, уз коришћење сведочанстава трећих лица. Наиме, стил писања новинара "Њујорк Тајмса" доста се реазликовао од стила који су практиковале њихове колеге у другим листовима. Они догађаје нису преносили "лаконски", уз навођење кључних цитата учесника који имају улогу да осликају дешавања. Напротив, "Њујорк Тајмс" иде много даље у том правцу, често преносећи детаље и наводећи цитате непотребне за тумачење ситуације, али цитате на основу којих су читаоци могли формирати мишљење о актерима и догађајима.¹² На основу таквог стила извештавања, можемо лако приметити тенденцију новинара, да у њима прикажу Кинга у позитивном светлу. Осим што су његови и цитати припадника покрета, служили искључиво Кингу на корист, изјаве његових противника су преносене на начин који би их отворено стављао у улогу антагониста, те су самим тим, индиректно осликавале покрет за грађанска права и његовог вођу у позитивном контексту.

13

Мада би било преоштро назвати "Њујорк Тајмс" пропагандним новинама Мартина Лутера Кинга, свакако је јасно показивање наклоности према њему, о чему сведочи неколицина примера. Прва чињеница која указује на то, јесте да је "Њујорк Тајмс" једини лист који је Кингу дао платформу да у писаној форми пренесе јавности свој став о догађајима, објављујући у једном од својих издања чланак Мартина Лутера Кинга о дешавањима у Селми.¹⁴ Поред тога, лист евидентно показује наклоност према Кингу, настојећи да догађаје на терену преноси једнострано, уз приметан тренд умањивања кривике демонстраната у појединим ситуацијама, те тако можемо видети да се током једног од догађаја, провокације од стране демонстраната називају „серенадирањем“

---

¹² Editorial, "Violence in Selma Is Denounced By Political Leader and Clergy", The New York Times, March 10, 1965. <https://www.nytimes.com/1965/03/10/archives/violence-in-selma-is-denounced-by-political-leaders-and-clergy.html>

¹³ Herbers, John, "Selma Negroes Tell Of Attack"; 3 in *One Family Recovering After Clash With Police*, New York Times, February 22, 1965. <https://www.nytimes.com/1965/02/22/archives/selma-negroes-tell-of-attack-3-in-one-family-recovering-after-clash.html>

¹⁴ King, Martin Luther, "Civil Right No.1- The Right to Vote", New York Times, March 14, 1965. <https://www.nytimes.com/1965/03/14/archives/civil-right-no-1-the-right-to-vote-civil-right-no-1-the-right-to.html>

шерифа.¹⁵ Трећи пример који указује на јасан фаворизам медија, јесте занемаривање одређених чињеница у сукцесивним чланцима који се баве сличном темом. Тако можемо запазити, да поједини детаљи који дају комплетну слику о ситуацији, а који не служе у корист припадницима покрета (као у случају када је шериф Далас округа, Џејмс Кларк, увредама испровоциран да нападне једног од вођа протеста) током времена бледе, те за мање упућеног читаоца остаје доступна драстично упрошћена слика о насилнику и његовој жртви.¹⁶ На основу наведеног, могло би се рећи, да је фокус листа био да код својих читалаца изазове додатан осећај емпатије према ситуацији у којој се просечан афро-американец југа налазио, а самим тим и да их привуче на страну покрета.

Медиј који је представљао потпуну супротност "Њујорк Тајмсу" био је „Аризона Репаблик“. Осим што је важио за конзервативни лист, те је самим тим било за очекивати да ће поглед на догађаје и деловање покрета бити нешто другачије, „Аризона Репаблик“ је такође карактерисало неколико кључних елемената, који су утицали на приказ догађаја и то какве их је њихов читалац могао уочити. Најпре, стил писања се потпуно разликовао од приступа "Њујок Тајмса". Новинари „Аризона Република“ су, у поређењу са "Њујорк Тајмсом", догађаје преносили оскудно, фокусирајући се на пружање одговора на основна питања које новинарска методологија намеће, не пружајући читаоцима детаље који би додатно осликавали поменути случај. Са друге стране, „Аризона Репаблик“ је обиловао чланцима у којима су аутори износили своја мишљења о догађајима, сугеришући тако одређену слику читаоцима, далеко непосредније од "Њујорк Тајмса". Такође, једна од главних карактеристика листа јесте изостављање унитараног погледа на догађаје, што се за "Њујорк Тајмс“ не би могло тврдити. Иако је евидентно да је конзервативна линија

---

¹⁵ Herbers, John “*Negroes Step Up Drive In Alabama*”, New York Times, February 4, 1965 <https://www.nytimes.com/1965/02/04/archives/negroes-step-updrive-in-alabama-1000-more-seized-students-arrested.html>

¹⁶ Herbers, John, “*Taunted Sheriff Hits Rights Aide; Assistant To Dr. King Then Arrested in Selma Ala.*”, The New York Times, February 17, 1965 <https://www.nytimes.com/1965/02/17/archives/taunted-sheriff-hits-rights-aide-assistant-to-dr-king-then-arrested.html>;

Herbers, John, “*Dr. King Urges Selma Negroes To Wage a More Militant Drive*”, The New York Times, February 17, 1965 <https://www.nytimes.com/1965/02/18/archives/dr-king-urges-selma-negroes-to-wage-a-more-militant-drive.html>;

Herbers, John, “*Negroes Beaten in Alabama Riot; Trooper Battle Marchers in Marion-Dr. King Asks for Federal Protection*”, The New York Times, February 19, 1965 <https://www.nytimes.com/1965/02/19/archives/negroes-beaten-in-alabama-riot-troopers-battle-marchers-in-marion.html>

једна он основних карактеристика листа, став „Аризона Република“ је занимљивији и доста комплекснији од става њујоршког листа, јер је зависио од става аутора текста. Тако можемо видети да је, поготову на почетку акције, било чланака који су у извесној мери подржавали циљ покрета и критиковали локалне власти.

Такође је приметно, да је упркос свему постојао тренд поштравања критика, пропорционално са јачањем интензитета сукоба. Када узмемо у обзир временско раздобље од почетка јануара до краја марта, у писању „Аризона Република“ можемо приметити, да се углавном негативан однос према Кинговој делатности није мењао, али ни интензитет није био константан. Дакле, у писању "Аризона Република", односно поштравању критика упућених покрету и његовом вођи, можемо приметити неколико фаза. Тако, на самом почетку године, видимо знатно перфидније критике, ограничене на понеки помпезни наслов који Кинговој делатности даје негативну конотацију, или на неки строжији епитет¹⁷. Заправо, стил у ком су чланци у "Аризона Републику" писани, сам по себи је доприносио стварању негативне слике о Кингу. Новинари су се базирали на преношење догађаја кроз чињенице, не дајући превише простора цитирању учесника, уз честе чланке у којима су аутори давали своја виђења догађаја, онемогућавајући тако читаоца да на било који начин стекне другачији утисак од оног какав су аутори наметали. Такав стил извештавања уз повремено карикирање потеза покрета, као што је хапшење Мартина Лутера Кинга почетком фебруара¹⁸, стварао је илузију објективности док је у исто време упозоравао на милитантност акције која следи.

Креирање слике Кинга као потенцијалног изазивача нереда, у тој првој фази, омогућила је новинарима „Аризона Република“ да у наредној фази, када су протести афро-американаца изазвали мање инциденте, формирају слику која ће бити заступљена до првог марша од Селме ка Монгомерију, односно, слику Кинга као агитатора.¹⁹ У другој фази, такође примећујемо да осуда метода покрета постаје знатно отворенија. То можемо видети

---

¹⁷ Associated Press, "King Threatens Negro March on Ballot Box", Arizona Republic, January 3, 1965.

<https://www.newspapers.com/image/117697506/>

¹⁸ Associated Press, "Selma Police Arrest King, 742 Others", Arizona Republic, February 2., 1965.

<https://www.newspapers.com/image/118312333/>

¹⁹ Alexander Holmes, "Maryland Lesson for Alabama", Arizona Republic, February 16, 1965.

<https://www.newspapers.com/newspage/119403049/>

на основу критике протеста Ђака²⁰ и мишљења, које поједини аутори истичу, како је место за борбу за правду у судовима, а не на улици²¹. Такође се, по први пут, поставља питање права гласа као проблема на који би се афро-амерички покрет, заправо, требало усресредити.²²

У финалној фази, када су јединице државне полиције, појачане трупама шерифа Кларка, пендрецима и сузавцем растерали демонстранте, долази до стварања коначне слике, односно слике Кинга као кривца. Кинг, дакле, од провокатора, постаје директан кривац за насиље извршено над афро-американцима. Посебно је вокалан био Дејвид Лоренс, који је био изразити противник, како афро-америчког покрета тако и његовог вође и као такав је оптужио афро-американце да сами провокацијама изазивају насиље које трпе, лицемерно се представљајући као присталице мира док, заправо, крше судске одлуке²³. Наиме, примећујемо да није оспораван циљ за који су се афро-американци залагали, мада је од стране одређених појединаца његова битност довођена у питање, док је Кинг представљен као неко ко провоцира, неко ко “ствара мржњу, где је раније није било”²⁴. Оваква слика о Мартину Лутеру Кингу, приказана у „Аризона Републику“, у потпуности је одговарала слици какву су о њему имали становници америчког југа, односно слици о страном агитатору који изазива немире.

Сумирајући написано, приметно је да је став листа према покрету био претежно негативан. Ипак се стиче утисак да је тај став најпре рефлексивна перцепција о Кингу као вођи покрета и методама које су коришћене, или једноставно, од самог погледа аутора текста на текуће догађаје. Ту тврдњу оправдава чињеница да су ситуације у којима су аутори чланака које „Аризона Републик“ преноси ретко стајали у одбрану јужњачких

²⁰ United Press International, “*Students Stage Wild Stampede*”, Arizona Republic, February 3, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/118312401/>

²¹ Editorial, “*Results in Alabama*”, The Arizona Republic, March 10 1965.

<https://www.newspapers.com/image/118374647/>

²² Glasgow Robert, “*Civil Rights Movement Now Entering its Second Phase*”, Arizona Republic, February 23, 1965. <http://www.newspapers.com/image/118395666/>

²³ Lawrence David, “*Demonstrators Spurn Civil Rights*” Arizona Republic, February 23, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/117064315/>

²⁴ Alexander Holmes, “*Maryland Lesson for Alabama*”, Arizona Republic, February 16, 1965.

<https://www.newspapers.com/newspage/119403049/>

власти или истицали неоправданост афро-америчког циља, иако је покрет био изложен критикама, те је позиција „Аризона Република“, мада комплекснија од „Њујорк Тајмсове“, ипак прилично јасна.

За разлику од претходна два листа “Лос Анђелес Тајмс” се трудио, да заузме заиста неутралну позицију у преношењу догађаја. Поменуто можемо приметити на основу спремности листа да у својим чланцима изнесе чињенице, које не би хвалиле или кудиле само једну од супротстављених страна. Узимајући то у обзир, не можемо са сигурношћу рећи да је лист био на страни Кинговог покрета, иако читајући лист можемо приметити знатан број чланака за које можемо тврдити да су ишли у прилог покрету. Једноставно, можемо изнети чињеницу, да је разлог за то очигледан недостатак материјала, који би поткрепио становниште противника покрета.

Свакако, у овом листу не можемо приметити тенденције "Аризона Република" и "Њујорк Тајмса", да потенцирају детаље који би служили опису једног, од два устаљена наратива. По стилу преношења вести, били су ближи „Аризона Републику“ него "Њујорк Тајмсу", односно нису били превише фокусирани на детаље у преношењу догађаја, већ на њихову анализу и предочавање могућих последица. Како у "Аризона Републику", тако и у приступу овог медија описивању догађаја, можемо приметити тренд фаза писања, али за разлику од "Аризона Република" они неће тежити одређеној крајности у зависности од развоја догађаја. Фазе у "Лос Анђелес Тајмсу", представљају целине којима се медиј бави, које истражује и о којима пише, како би их што адекватније представио читаоцима, наравно, у зависности од њихове актуелности проузроковане догађајима на терену. Дакле, иако се сам садржај чланака разликовао, теме су се поклапале са осталим медијима. На почетку године, то је била борба за остваривање права, које је гарантовао закон донет претходне, 1964. године. У једном од тих чланака, управо можемо видети објективност новинара "Лос Анђелес Тајмса", јер током описивања отпора примењивању закона који је био присутан, не изостављају да напомену да су лица, односно белци, који би и најмање угрозили афро-американце бивали привођени²⁵. Када је покрет узео маха, медиј се није превише фокусирао на детаљно преношење догађаја, већ се трудио да читаоцима

---

²⁵ United Press International, “Three Get 10 Days for Blast at Negro Church”, The Los Angeles Times, January 7, 1965. <https://www.newspapers.com/image/160891444/>

United Press International, “2 Youths Given Jail Terms, Fines for Blast”, The Los Angeles Times, January 7, 1965. <https://www.newspapers.com/image/160891444/>

приближи главни проблем са којим су се афро-американци заправо суочавали, а то није био Џим Кларк. У овој фази, "Лос Анђелес Тајмс" је приказао читаоцима проблем тестова за гласање из свог угла, укључујући у своје истраживање студенте и професоре универзитета у Лос Анђелесу.²⁶ Притом, новинар није дао лично мишљење о тежини или праведности тестова, већ је искључиво пренео утиске испитаника. Овде примећујемо разлику у приступу између "Лос Анђелес Тајмса" и "Аризона Република". За "Лос Анђелес Тајмс" је такође карактеристично, да се у крајњој фази покрета доста бави не само анализом фактора који су порузроковали насталу ситуацију попут "Њуорк Тајмса", или једностраном анализом последица попут "Аризона Република", већ су се новинари овог листа трудили, да уместо једноставног преношења изјава актера догађаја, тим изјавама дају прави контекст, онемогућавајући тако да њихови читаоци формирају утиске на основу непотпуних информација.

Дакле, чак иако бисмо са умереном дозом сигурности, могли рећи да је "Лос Анђелес Тајмс", у извесној мери подржавао афро-амерички покрет, морамо приметити да се они нису трудили да попут листа из Њујорка прикажу припаднике покрета искључиво као жртве. Ово је евидентно на примеру преношења првог покушаја марша ка Монгомерију, где на основу писања листа можемо видети да су афро-американци након догађаја који су се одвили 7. марта на мосту Едмунт Петус, узвратили насиљем, односно каменовањем припадника полиције²⁷. Исто потврђује и чланак у ком је пренесена прича о афро-америчком пастору у Алабами који је одбијао да приступи покрету, те је за узврат био понижаван од стране његових чланова²⁸. Такође, значајно је напоменути, да је лист био спреман да пружи платформу познатим сегрегационистима попут Џјемса Килпатрика, који је у свом чланку за "Лос Анђелес Тајмс" дао виђење догађаја и њихових последица²⁹. У случајевима када директно критикује покрет, „Лос Анђелес Тајмс“ то ради изузетно благо,

---

²⁶ Metze George, "Experts Fail Alabama Test", Los Angeles Times, February 21, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/160935641/>

²⁷ United Press International, "Selma Marchers Clubbed, Gassed" The Los Angeles Times, March 8, 1965. <https://www.newspapers.com/image/160935641/>

²⁸ Nelson Jack, "Selma Negro Pastor Loses Role as Peacemaker", The Los Angeles Times, February 28, 1965. <https://www.newspapers.com/image/160942383/>

²⁹ Kilpatrick James, "Civil Rights Are Not One-Sided", Los Angeles Times, March 23, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/160970945/>

уз помињање контекста, односно дела који су проузроковали акције покрета, за шта би се опет могло рећи да је, иако погодно за афро- амерички циљ, ипак карактеристика приступа овог медија.

Различити приступи догађајима

Очигледно је, дакле, на основу до сада поменутог, да је у зависности од приступа који је један од анализираних медија могао имати у описивању догађаја, његов читалац могао добити изузетно ограничену слику, у којој је опсег пружаних информација зависио, наравно, искључиво од жеље уредника и аутора тог медија. Чак и када су преносили исти догађај, слика коју је читалац добијао могла се драстично разликовати, тако да је читалац „Њујорк Тајмса“ могао имати потпуно другачије поимања догађаја од неког ко је читао искључиво „Аризона Репаблик“. Иако је само из анализе приступа медија јасно да су такве разлике постојале када је деловање покрета у питању, знатно упечатљивији утисак о таквим разликама можемо стећи када у обзир узмемо начин на који су медији преносили исте догађаје, као и категоризацију актера, који су те догађаје облежили.

Када говоримо о догађајима, две су врсте ситуација у којима можемо приметити разлике. О првој сведоче чланци у којима су медији преносили догађаје са подједнаком пажњом, али на другачији начин, док нас на другу упућује занемаривање појединих догађаја и детаља од стране одређених медија.

Пример прве категорије, можемо видети у начину на који је обрађен сукоб између Џејмса Кларка и Ани Ли Купер, учеснице демонстрација који се одвио 24. јануара. Већ на основу наслова примећујемо разлику у извештавању њујоршког листа и листа из Аризоне. „Аризона Репаблик“ преноси да је: „Црнкиња ударила шерифа“, док „Њујорк Тајмс“ преноси да је: „Жена ударила шерифа“, а у даљем тексту, разлика наговештена у насловима постаје очигледнија. „Аризона Репаблик“ се, наиме, фокусира на повреде које је шериф задобио и описује корпулентност жене, готово алудирајући да је постојала могућност да она надјача Кларка, док о повредама које је грађанка претрпела нема података. „Њујорк Тајмс“ се опет, фокусира искључиво на тај аспект догађаја, преносећи слику и писане детаље пребијања жене од стране шерифа и његових колега, па се у чланку након обрачуна истиче, како је поцепана кравата једина повреда коју је шериф задобио, а

касније се и напомиње да није имао ни модрицу на оку.³⁰

Сличну ситуацију примећујемо и при преношењу вести о протесту ђака, који се одиграо почетком фебруара. „Аризона Репаблик“ је тај догађај окарактерисао као протест обесне младежи, непослушне деце, која су побегла са часова да би ометала друге грађане.³¹ Осим сто су, а приори, одбацили сваки легитимитет који би протест ђака, који још нису ни спремни да се региструју као гласачи, могао да има, сам тон чланка доста говори о погледима медија на коришћене методе. Фокус "Аризона Република" у овом чланку није на опсивању догађаја колико на самом његовом критиковању. То виђење можемо ставити у контраст са писањем "Њујорк Тајмс", који не само да детаљно преноси догађаје, већ се труди да читаоцима објасни и оправда значај коју драматизација догађаја има у борби афро-америчког покрета као ангажовања деце која сама не могу учествовати у процесу бирања званичника. Драматизација догађаја у „Њујорк Тајмс“ није негативно окарактерисана, напротив, новинари листа објашњавају како је небитна чињеница да учесници протеста сами нису довољно стари да гласају, јер је, осим изазивања насилника да изађу на видело, поента протеста и супротстављање вековној неправди, при чему је гласање само једна од њених манифестација.³²

Истрајавање ученика у намери да кроз протест дају допринос Кинговој акцији, довело је до инцидента у коме је шериф Кларк, са својим помоћницима, ђаке приморао на вишекилометарски марш ван града. У том инциденту можемо видети евиденцију друге категорије разлика у преношењу вести. "Њујорк Тајмс" је поново описивању догађаја приступио на себи својствен начин преносећи вести детаљно, уз описе који би код

---

³⁰ Herbers John, "Woman Punches Alabama Sheriff" The New York Times, January 25, 1965.

<https://www.nytimes.com/1965/01/26/archives/woman-punches-alabama-sheriff-he-clubs-her-as-aides-hurl-her-down.html?searchResultPosition=1>

United Press International, "Negro Woman Strikes Sheriff", Arizona Republic, January 26, 1965.

<https://www.newspapers.com/image/118308218/>

³¹ United Press International, "Students Stage Wild Stampede", Arizona Republic, February 3, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/118312401/>

³² Herbers John, "Negro Goals in Selma", The New York Times, February 6, 1965.

<https://www.nytimes.com/1965/02/06/archives/negro-goals-in-selma-demonstrations-protest-a-long-history-of.html>

читалаца изазвали згражавање и емпатију према ђацима.³³ Са друге стране "Аризона Репаблик" овог пута није упутио критике на рачун учесника протеста, већ вест преноси готово успутно, изостављајући појединости које би Кларка и његове колеге представиле на негативан начин.³⁴ Такође је значајно истаћи разлику у насловима текстова у ова два медија који остављају потпуно опречне утиске. Овакав приступ, иако није испољаван у описивању сваке сличне ситуације, ипак можемо назвати трендом у "Аризона Републику". Медиј ће често изабрати да чланке посвећене одређеним догађајима преноси, у контрасту са другим медијима, без претераног освртања на детаље. Овакав приступ оставља утисак тривијалности догађаја који су на тај начин обрађени. У овом случају се, ипак, не може изоставити да "Аризона Репаблик" није био сам у оваквом приступу јер ни „Лос Анђелес Тајмс“ овој вести није посветио превише пажње.

Место где такође можемо приметити драстичну разлику у виђењу медија, а да се то не односи на одређене догађаје, јесте у виђењу, одоносно у начину на који су описани главни актери догађаја у Алабамама.

Оно што доприноси комплексности, наизглед једноставног обрађивања тема „Аризонина Република“, јесте чињеница да они нису, како би се могло очекивати у погледу другог, за акције у Селми значајног актера Џејмса Кларка, заузели став који би се могао очекивати на основу до сада наведеног. Начин на који је „Аризона Република“ представљао Џејмса Кларка био је фундаментално другачији од „Њујорк Тајмсовог“ и то се пре свега може приписати разлици у начину писања ова два медија о дневним догађајима. Новинари „Аризона Република“ се нису претерано трудили да осуде сваки шерифов потез, али никако не можемо тврдити да нису критиковали погрешне поступке Кларка. Заправо, они су били једини медиј који је, а што је било за њих некарактеристично, детаљно пренео вест о првом већем хапшењу у Селми, када је ухапшена и Амелија Бојтон. У том чланку, они истичу њен утицај и интегритет као пословне жене и кандидата за конгрес, а Кларкове методе пореде са онима које су практиковане пре 1958. године.³⁵ Међутим, тон се мења већ приликом извештавања о нападу на шерифа о коме је било речи. Стиче се дакле утисак, да

---

³³ Reed Roy, "165 Selma Negro Youths Taken on a Forced March", The New York Times, February 11, 1965. <https://www.nytimes.com/1965/02/11/archives/165-selma-negro-youths-taken-on-forced-march-165-negro-youths.html>

³⁴ Associated Press, "160 Escape from Sheriff Near Selma", Arizona Republic, February 11, 1965. <http://www.newspapers.com/image/119372211/>

је „Аризона Републик“ имао сопствени систем вредновања правде, те је и писао у складу са њим, не везујући се превише ни за једну страну, сматрајући можда такав став новинарском неутралношћу. По том питању је "Њујорк Тајмс" био знатно предвидивији или константнији. У овом медију слика Џима Кларка је управо онаква, какву на основу до сада написаног можемо претпоставити. Иако новинари овог медија нису увек критиковали шерифа директно, из контекста је јасно да је Кларк итекако и искључиво подлегао осуди. У прилог томе служи управо начин писања медија. У чланцима који обилују детаљима са лица места, а који су одлика овог медија, као најочигледнија мета је свакако био Џим Кларк, који је био директно умешан у све инциденте.

Између две крајности, које су представљали „Њујорк Тајмс“ и „Аризона Републик“, поново се налази „Лос Анђелес Тајмс“, који у погледу описивања Џејмса Кларка настоји да, осим умесне објективности, читаоцима пружи више од површне категоризације актера. То ипак, у случају личности Џима Кларка, није могло значити потпуно неутралну позицију. Виђење Кларка као растистичког негативца, неупитно је, али су критике изнете на његов рачун далеко суптилније него оне у „Њујорк Тајмсу“. Кроз визуру новинара „Лос Анђелес Тајмса“, Кларк представља готово споредну личност, на коју се тек успут осврћу, користећи га у појединим тренуцима као компарацију за екстремни део становништва. Најочигледнија разлика између њујорошког листа и листа из Лос Анђелеса, у виђењима Кларка, приметна је у чланцима које су оба листа посветила шерифу.³⁵ У том смислу можемо рећи, да чланак новинара „Лос Анђелес Тајмса“, садржи потпуно другачију поенту од оне на коју указују њихове колеге из Њујорка. Наиме, циљ новинара „Лос Анђелес Тајмса“, није просто приказивање стереотипне слике Кларка као јужњачког сегрегационистичког негативца. У тексту који се бави порукама које Кларк добија, они не преносе само оне поруке које Кларка приказују у негативном светлу, већ напротив, преносе поруке подршке, истичући пре свега проблем расизма широм Сједињених

---

³⁵ Thomas Rex, "Selma Sheriff Arrests 62 Negroes Trying to Register as Voters", Arizona Republic, January 20, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/117074388/>

³⁶ Nelson Jack, "Clark Gets 'Fan Mail' in Selma Rights Fight", The Los Angeles Times, February 18, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/160930392/>

Talese Gay, "Burly Sheriff Clark is Selma Symbol of Racism", The New York Times, March 16, 1965.
<https://www.nytimes.com/1965/03/16/archives/burly-sheriff-clark-is-selma-symbol-of-racism.html>

Америчких Држава, а не само као проблем појединих држава америчког југа. Такав приступ не можемо приметити код њихових колега из њујоршког листа. Слика о самом Џиму Кларку, грађена је кроз његове осционе коментаре о писмима, али су они у тексту у другом плану. Њујоршком листу је, са друге стране, интервју служио, да од Кларка направи прототип јужњака сегрегационисте, или како сам наслов наведеног текста гласи: „Симбол расизма“. У чланку који описује један дан у животу шерифа Кларка, посебно су акцентоване његове негативне изјаве, те је у интервјуу са новинаром „Њујорк Тајмс“, Кларк приказан готово као вођа банде. „Њујорк Тајмс“ подсећа своје читаоце на претње смрћу са којима је шериф суочен, али само у сврху карикирања последица тих претњи. Будући да се због страха за своју безбедност, Кларк преселио у затвор, као најбезбедније место у том моменту, они не говоре о самој опасности и претњама који су бивали упућени шерифу, већ о лагодном животу њега и његове породице у затвору.

Када говоримо о односу „Аризона Република“ према Џорџу Валасу, најпре је потребно рећи, да се у „Аризона Републику“ налазио једини чланак који је правдао његове методе.³⁷ Аутор тог чланка је био Давид Лоренс, коме је циљ био да изједначи Кенедијеву употребу федералних трупа 1963. године и Валасово гушење првог покушаја марша, као и да сву кривицу пребаци на Кинга. Таква правдања, ипак нису учестала у „Аризона Републику“. Иако нису благонаклоно гледали на акције покрета, не можемо рећи да су се сви новинари „Аризона Република“ трудили, да по сваку цену, држе једну страну у борби за десегрегацију, што је очигледно на примеру анализе личности Џорџа Валаса. Овај лист је своју критику нешто другачије формулисао од „Њујорк Тајмс“ и они нису били усмерени на демонизацију Валасове личности, већ на анализу грешака и последица. Критика на коју се „Аризона Република“ фокусира, није површна као у њујоршком листу, јер они критикују углавном поступке, без негативне карактеризације Валаса као личности. Пример таквих критика видимо у чланку, у ком новинар „Аризона Република“ сугерише, да је потенцијално насиље на путу ка Монтгомерију, са којим би се учесници марша сусрели, а којим је Валас правдао насиље извршено над демонстрантима у првом покушају марша, требало превазићи организовањем превоза демонстраната до Монтгомерија.³⁸ Осуду

³⁷Lawrence David, “*Demonstrators Spurn Civil Right*”, Arizona Republic, March 13, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/117064315/>

³⁸“*Results in Alabama*”, Editorial, Arizona Republic, March 10, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/118374647/>

Валаса у "Аризона Републику", можемо видети тек након убиства Џејмса Риба. Аутор чланка ове наводи, да је Валас на страни неправде и сугерисе, да је његово држање у кризи током маршева, борба за политички рејтинг. У истом чланку, уједно можемо прочитати и једну од ретких порука подршке доношењу новог закона који су новинар и лист изнели.³⁹

Са друге стране, Критика „Њујорк Тајмса“ била је најоштрија, ако узмемо у обзир епитете који су коришћени, као и драматизацију целе ситуације стављањем Кларка и Валаса наспрот “снагама добра”, како их „Њујорк Тајмс“ описује, а које су предводили Кинг и Џонсон. Она је међутим, уједно била и најповршнија. Новинарима „Њујорк Тајмса“, може се рећи, није било стало да њихови читаоци разумеју личност Џорџа Валаса, који је као способан политичар, за своје поступке свакако морао имати побуде дубље од простог расизма. Они су једноставно желели да, као и у случају Кларка, прикажу лик готово филмског антагонисте, који се бори за своја погрешна и превазиђена уверења. То су чинили кроз преношење искључиво негативних коментара јавних личности, али и кроз непосредну критику у чланцима, описима његове опуштености и жовијалности у критичним ситуацијама, попут оне уочи другог покушаја протестног марша ка Монгомерију.⁴⁰

Писање „Лос Анђелес Тајмса“ је, овог пута, сличније „Аризона Републику“, него листу из Њујорка. Као и до сада, овај медиј се не труди да својим читаоцима пласира властито виђење актера, већ једноставно презентује вести. У случају када је Кингу било прећено смрћу, они су похвалили покушаје Валаса да повећа мере обезбеђења, али такође нису остали неми када је у питању била непотребна примена насиља над демонстрантима током првог покушаја марша ка Монгомерију. Лист се, ипак, не фокусира на драматизацију ситуације и критику Валаса као личности, већ заузима критички став према изјавама и потезима гувернера, настојећи да опис личности стави у други план и да он буде готово последица анализе ситуације. Такав став, најјасније можемо приметити у чланку, који се бави анализом Валасовог коментара, о примени силе над демонстрантима, током првог марша. Гувернер је, правдајући насилно гушење демонстрација спроведено 7.

---

³⁹Freedman Max, “*Right to Vote Is A Key Protecting Civil Rights*”, Arizona Republic, March 17, 1965.
<http://www.newspapers.com/image/117073129/>

⁴⁰ Editorial, “*The News of the Week in Review; Strife On Voting Rights*”, The New York Times, March 14, 1965.
<https://www.nytimes.com/1965/03/14/archives/the-news-of-the-week-in-review-strife.html>

марта, коришћене методе упоредио са сличним, које су примењене против афро-американца у Њујорку.⁴¹ Како се оваква оцена мање упућеном читаоцу могла учинити здраворазумском, лист настоји да објасни раличитост две ситуације, односно насилних немира у Њујорку и мирних демонстрација у Алабамаи. Такође, када критикују Валасове методе, они се не фокусирају на моралност његових поступака, већ сагледавајући последице и истичу њихову корист за Кингов циљ. Такву оцену, ипак, не можемо поистоветити са сличном оценом конзервативнијих медија. Стављајући је у шири контекст, јасно је да „Лос Анђелес Тајмс“, њу износи једноставно као последицу догађаја, не покушавајући да попут локалних листова из Селме, томе да негативну конотацију.

Положај афро-американца и однос становништва према њима

До сада указане разлике у описању медија, иако најизраженије у погледу односа према припадницима покрета, свакако су биле присутне и у погледу слике коју су пружале о положају афро-америчке заједнице у јужним државама. Иако у овој другој значајној теми којом су се медији бавили, нећемо приметити очигледне разлике у погледу слике коју су пружале читаоцима, како је то био случај када смо разматрали њихов став према самом покрету, оне су свакако приметне. У случају положаја грађана, пре ћемо приметити суптилне разлике у начину преношења вести, које ипак остављају драстично другачије утиске на читаоца. Када говоримо о положају афро-американца, неопходно је ставити посебан акценат на два главна фактора, односно две главне теме медија, а то су: однос белачког становништва југа према афро-американцима за време трајања протеста и положај афро-американца, који је заправо резултат историјског тренда опхођења белачког становништва према афро-американцима.

Однос белачког становништва према афро-американцима

Када је у питању приказивање односа према афро-американцима, приметно је да су карактеристична два приступа, директно скретање пажње на дела белачке заједнице, односно метода коју је највише практиковао "Њујорк Тајмс" и перфидније критике од

⁴¹ Wilkins Roy, "Despite Smoke Screen, North, South Differ", The Los Angeles Times, March 29, 1965. <https://www.newspapers.com/image/160991328/>

којих је најизраженија, а која је можда и несвесно упражњавана, она у којима су као посредници коришћене политичке фигуре попут Кларка и Валаса.

На основу до сада изнетог, не може бити изненађујуће, да је критика јужњачког друштва најмање присутна у "Аризона Републику". Иако сама држава Аризона, није била једна од такозваних узданица сегрегације, аутори листа се нису бавили дубљом анализом јужњачког друштва и њиховог односа према жртвама, нити су се трудили да тај однос претерано критикују. Иако нису отворено бранили однос јужњака према афро-американцима, у "Аризона Републику" можемо наћи текстове аутора, који правдају однос друштва према афро-американцима, честим скретањем пажње на, дефакто, сегрегационизам севера, као и односа власти према демонстрантима у Њујорку. То, међутим, не би требало нипошто разумети као одбрану сегрегационизма, већ само као покушај апологије „јужњака“.

Трагове таквог приступа, видимо већ на почетку године, и можемо га одмах ставити и контраст са виђењем других медија. У јануару 1965. године, пре почетка саме борбе за права гласања, најзаступљенија тема у медијима, када је реч о афро-америчкој борби за грађанска права, била је извештавање о ефикасности спровођења закона из 1964. године, односно, пре свега, десегрегација јавних установа. Посматрајући ову тему, можемо приметити, пре свега, потпуно различита виђења, када је у питању ефикасност спровођења прописаних мера.

Током извештавања о положају афро-американца, у времену пре деловања покрета и њиховој интеграцији у друштво, применом закона донетог 1964. године, "Аризона Републик" наводи, да у јужним државама није било значајнијег отпора интеграцији.⁴² Међутим, чак иако узмемо у обзир чињеницу, да је интеграција била процес и да се није могла одвити моментално, па самим тим наведене извештаје "Аризона Република" не можемо у потпуности одбацити као нетачане, јер је током тог процеса морало бити подразумеваних препрека, стиче се утисак да је писање "Аризона Република" о том проблему било превише оптимистично. Расизам, који је годинама спречавао интеграцију афро-американца у друштво југа, није могао бити готово преко ноћи избрисан једним законским актом. Наравно, овако формулисан извештај "Аризона Република", омогућава

---

⁴² United Press International, "Dr King Attacked By Segregationist", Arizona Republic, January 19, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/117073616/>

листу, да створи привид објективности, а да притом ипак истакне јужњачко друштво у позитивном светлу, јер је сама дефиниција “значајнијег отпора” арбитарна и подложна субјективном тумачењу.

Потпуно другачији утисак стичемо читајући "Лос Анђелес Тајмс", који пише о истој теми. У неколико чланака, новинари листа наглашавају да, не само да постоје ресторани који одбијају да услуже афро-американце, већ пишу и о хапшењима афро-американаца који су покушавали да спроведу законом гарантована права. Лист наводи, да се отпор белог становништва, није манифестовао само кроз одбијања да афро-американци буду услужени у ресторанима, већ и у нападима на квартове, у којима су афро-американци живели. Лист ипак, не настоји да вести преноси једнострано, односно да прикаже, за афро-американце, потпуно безнадежну ситуацију. У своји чланцима, они истичу и учесталост хапшења лица, која су вршила нападе на афро-американце.⁴³

С обзиром на то, да оба листа приказују потпуно различиту ситуацију, можемо претпоставити да је истина била нешто између. Свакако да је закон допринео побољшању, када је положај афро-американаца у питању, али он није могао бити драстично побољшан, након тако кратког временског периода. Ипак, ови уводни чланци дају одређен увид у то, какав ће став медији заузимати према становништву југа, током трајања акција покрета.

Најочигледнији пример приступа "Њујорк Тајмса", уследио је након догађаја 18. фебруара, када су припадници покрета успели да изазову реакцију становништва Алабаме, којој су се надали од самог почетка протеста. Током једног од ноћних маршева које су припадници покрета организовали, дошло је до првог насилног разбијања протеста, од њиховог почетка у јануару. Том приликом, дошло је до рањавања припадника покрета и прве жртве протеста за право гласа, Џимија Лија Џексона, који је ранама подлегао неколико дана касније. Догађај је, наравно, пренет у сва три листа, али је ниво посвећене пажње и тумачења догађаја варирао. Читајући чланке посвећене овом догађају, у "Аризона Републику" и "Лос Анђелес Тајмсу", стичемо утисак да је ово био тек један у низу сличних догађаја, те да је оваква ескалација насиља готово свакодневница, пре свега због недостатка детаља о самом догађају. Томе свакако доприноси и контраст који пружа писање "Њујорк Тајмса". При опису догађаја новинар "Њујорк Тјмса", који се током

---

⁴³ United Press International, "Three Get 10 Days for Blast at Negro Church", The Los Angeles Times, January 7, 1965. <https://www.newspapers.com/image/160891444/>

дешавања налазио у Мариону, где је протест организован, фокусирао се, пре свега, на опис опхођења припадника полиције, али и локалног становништва. У свом драматичном и за "Њујорк Тајмс" карактеристично детаљном чланку, у ком описује догађаје те вечери, новинар је покушао да читаоцима пружи коначну слику јужњачког сегрегационисте који је напослетку показао своје право лице. "Њујорк Тајмс" је овом приликом то чинио кроз директне описе насилног понашања локалног становништва, уз описивање њиховог наоружања и милитантности.⁴⁴

Мада се не бави примерима застрашивања у истој мери као и "Њујорк Тајмс", лист из Лос Анђелеса, у једном моменту то сасвим јасно илуструје. Наиме, током преношења вести о Кинговој посети Камдену, истичу храброст људи, међу којима се налазе и ратни ветерани, који стоје у реду за регистрацију, стављајући је у контраст са застрашеним афро-американцима, који су у страху да се нађу у Кинговој близини. Стиче се утисак, да је приказивање дешавања на овакав начин, имало за циљ да убеди читаоце да је насиље вршено над афро-американцима оставило дубок траг, који се испољавао кроз дефетизам. Такође, преносе и доста директније реакције становништва, што сведочи пример реакције житеља Камдена, на пар који су чинили афро-американец и учесница демонстрација светле пути, који су седели на клупи која је била намењена искључиво белцима.⁴⁵

О томе како је био описан у медијима, било је већ речи у претходном поглављу, али је начин приступа опису личности Џорџа Валаса значајан и из угла стварања медијске слике о становништву. Може се рећи, да је Валас био продукт своје околине, у истој мери у којој је био спреман и да јој подилази. У свом чланку у ком анализира потезе Џорџа Валаса, новинар "Аризона Република" се фокусира, на све успехе Валаса као политичара и аргументовано хвали његове способности, али уз констатацију да је своје ставове подредио борби за политички рејтинг.⁴⁶ Та чињеница, дакле, говори знатно више о самим

---

⁴⁴ Herbers, John, "Negroes Beaten in Alabama Riot; Trooper Battle Marchers in Marion-Dr. King Asks for Federal Protection", New York Times, February 19, 1965 <https://www.nytimes.com/1965/02/19/archives/negroes-beaten-in-alabama-riot-troopers-battle-marchers-in-marion.html>

Reed Roy, "Negroes Halted in Camden, Ala.; Mayor Stops Marchers in Vote Registration Drive", The New York Times, March 3, 1965. <https://www.nytimes.com/1965/03/03/archives/negroes-halted-in-camden-ala-mayor-stops-marchers-in-voter.html>

⁴⁵ Nelson Jack, "Dr King frustrated in Drive at Selma, Tackles New 'Tough Spot'", The Los Angeles Times, February 16, 1965. <http://www.newspapers.com/image/160928954/>

⁴⁶ Freedman Max, "Right to Vote Is A Key Protecting Civil Rights", Arizona Republic, March 17, 1965. <http://www.newspapers.com/image/117073129/>

бирачима, односно о друштву Алабаме, него о самом Валасу, који је у жељи да буде изабран, приморан да заступа вредности већине бирача. Одатле и епитет који му "Лос Анђелес Тајмс" даје – "врховни сегрегациониста".⁴⁷

У преостала два медија, можемо приметити потпуно другачије тенденције. Слично како је у "Аризона Републику", негативна слика Кинга, јачала у интензитету како је конфликт ескалирао, тако је и у "Њујорк Тајмсу", слика јужњачког друштва пратила сличан тренд. Како је покрет за грађанска права у том моменту трајао већ скоро деценију, дубља анализа „јужњачког друштва“, на самом почетку 1965. године је изостала, те виђење медија можемо разматрати само кроз описивање одређених догађаја. Томе је свакако допринела и привидна незаинтересованост јавности Селме за протесте. Инциденти у којима су учествовали цивили, били су ретки, те је и фокус медија био више усмерен ка шерифу Кларку. Све до првог већег инцидента, када је дошло до пуцања и рањавања Џимија Лија Џексона, персонификација јужњачког друштва, био је управо шериф Џејмс Кларк. Описивање Кларка као сегрегационисте и детаљног описивања његових акција, није стварала слику само о њему као појединцу. Сама чињеница да је он изабрани званичник, као и инсистирање на његовој популарности, на супрот личности Вилсона Бејкера који је приказан као „умерењак“, давала је итекако слику о окружењу које је Кларка довело на ту позицију.

"Њујорк Тајмс" је био једини лист који се трудио, да читаоцу што више предочи слике непосредно исказаног насиља и нетрпељивости од стране локалног становништва. Међутим, такви изливи, иако учестали, нису били свакодневни, или су увек могли бити схваћени као делатност локалне мањине. Имајући то у виду, значајно је напоменути, да овакве директне методе приказа јужњачког становништва, нису биле једине којима су се медији служили. Напротив, изузетно полупларна, нешто дискретнија метода, тицала се популарности умереног званичника Вилсона Бејкера. Вилсон Бејкер важио је за човека који је, иако супротстављен демонстрантима, био истрајан у циљу да маршеви демонстраната не резултирају ескалацијом насиља, или било каквим инцидентима које би додатно изазвали пажњу медија. Описивање реакција незадовољства Бејкеровим покушајима да демонстрације одржи мирним, а које су потицале од окупљеног локалног становништва, такође су служиле као својеврсни начин да се прикаже расположење

⁴⁷ Irwin Don, "Johnson Turns Governor Fete Into Mob Scene", The Los Angeles Times, January 20, 1965. <https://www.newspapers.com/image/382040489/>

друштва.⁴⁸ Ова друга, дискретнија меотода, омогућавала је медијима, да део становништва који није спреман да врши директно насиље, не аболвира од кривице или можда остави утисак како су реакције локалних сегрегациониста само део локалне мањине, већ да их прикаже у истом светлу као и милитантни део.

Оно што је за "Лос Анђелес Тајмс" у овом сегменту карактеристично, јесте схватање чињенице, да се однос једне заједнице према другој не огледа само у опхођењу грађана према афро-американцима у међукомшијским односима, као ни у скретању пажње на политички и морални профил изабраних званичника. Лист је препознао, да је од изузетног значаја став једног од стубова јужњачких заједница, њених религијских лидера, према афро-американцима. Узимајући то у обзир, можемо рећи, да је управо овај лист, из највише угла посматрао тај проблем. Интервју је обављен са пасторима различитих виђења, односно са интеграционистом, сегрегационистом и умерењаком, без додавања мишљења новинара, тако да је аутор текста само избором цитата сваког пастора, могао читаоцу приближити слику подељеног друштва Алабаме.⁴⁹

У тренутку када је дошло до првог покушаја марша од Селме ка Монтгомерију, сва настојања медија, пре свега "Њујорк Тајмса", да осликају расизам јужњака, коначно постају излишни, услед његове очигледне манифестације у, свакако најнасилнијем догађају током протеста за право гласа. Након овог догађаја, долази до промене правца у медијима, сматрајући да је напослетку јасна поента коју су покушавали да докажу. Нови фокус "Њујорк Тајмса" и "Лос Анђелес Тајмса", је сада био на дубљој анализи узрока чије су се последице манифестовале 7. марта на мосту Едмунд Петус.

Потврда за наведено је и сам приступ током описа трагедија које су уследиле, односно убиства пастора Џејмса Риба и Виоле Лиузо, који су страдали од стране екстремних јужњачких сегрегациониста. Ови догађаји су, свакако, били адекватно пропраћени, али је њихово преношење сведено више на описе самих околности, него што су садржали критике становништва. У оквиру ове теме, можемо опет приметити извесне разлике у приступу медија, иако су ти приступи били знатно ближи него у било којој ситуацији до тада. Са становишта "Њујорк Тајмса", та анализа подразумевала је

---

⁴⁸ Associated Press International, "White Group in Selma Backs Negro Rights", The Los Angeles Times, March 7, 1965. <https://www.newspapers.com/image/382073423/>

⁴⁹ Nelson Jack, "White Selma Pastors Reveal Rights Views", The Los Angeles Times, February 25, 1965 <https://www.newspapers.com/image/160940040/>

предочавање читаоцима, не само тренутни однос белачког становништва према афро-американцима, већ корене тог односа. У том, за "Њујорк Тајмс" некарактеристичном чланку, у коме сада у првом плану нису просто детаљи који описују тренутне догађаје, аутор чланка посматрајући историју расизма у Селми, долази до закључка да су становници града у тој мери навикли на расизам, да га заправо и не препознају. Он том чињеницом нипошто не правда њихово понашање, нити показује емпатију. Напротив, указује на то да је расизам у тој мери постао део фоклора америчког југа, да је друштво учинио толико неосетљивим према положају афро-американца, да су били потпуно неспособни да препознају да сами изазивају проблем са којим су суочени, већ да кривицу за догађаје траже у странима агитаторима, ван граница државе.⁵⁰

"Лос Анђелес Тајмс" је, са друге стране, поново показао знатно темељније приступе анализи проблема. Њихов циљ није био само да читаоцима предочи однос белачког становништва, већ се бавио свим социо-економским факторима који су утицали на формирање положаја афро-американца.⁵¹

На послетку би требало поменути, да ни један лист није настојао да друштво Селме, као и америчког југа, представи као хомогену масу сегрегациониста. Они су свакако преносили вести о протестима локалних белаца против дискриминације афро-американца, али је томе придавано знатно мање пажње, јер је друга, сегрегационистичка страна, била знатно активнија и бројнија.

Положај Афро-американца

Друштвени положај афро-американца у државама у којима је сегрегација и даље опстајала, зависио је од низа фактора, од којих је однос њихових белих суграђана према њима, однос обојен предрасудама и расизмом, иако најзначајнији, био само један у низу. Медији су ту чињеницу свакако препознавали, али су се фокусирали на различите аспекте те теме. Читајући чланке, махом конзервативних новинара "Аризона Република", приметно

---

⁵⁰ Talese Gay, "Selma: Bitter City in the Eye of a Storm", The New York Times, March 14, 1965. <https://www.nytimes.com/1965/03/14/archives/selma-bitter-city-in-the-eye-of-a-storm-selma-bitter-city-in-the.html>

⁵¹ Nelson Jack, "Oppression Goes Way Back in Selma History", The Los Angeles Times, March 15, 1965. <http://www.newspapers.com/image/160958637/>

је, да су у њиховом фокусу били економски положај и проблем нарушавања права држава доношењем закона. У таквим чланцима новинари су директно или индиректно имплицирали да је прави проблем са којим су се афро-американци суочавали некомпетентност за гласање, односно недостатак образовања.⁵² Овакво тумачење свакако се не може сматрати неразумним, али у обзир нису узети одређени чиниоци. Проблем остваривања права гласања, у ком је баријера била тест знања, свакако је указивала на два могућа фактора која су спречавала афро-американце да то право остваре, фактор дискриминације при испитивању и фактор недостатка образовања. Оба фактора била су пропраћена у "Аризона Републику", али су уједно била и уско повезана са пратећим разлозима који су онемогућавали афро-американцима да прескоче баријеру образовања. Један од тих разлога био је економски положај, на који је "Аризона Републик" скренуо пажњу, међутим, "Аризона Републик" својим читаоцима није пренео потпуну слику. Како је већ речено у претходном поглављу, "Аризона Републик" је, у великој мери, занемаривао однос белачког становништва према афро-американцима, али тај однос је имао огроман утицај на њихов економски положај. Аутори у "Аризона Републику", дакле, не узимају у обзир догађаје од историјски невеликог значаја, али за осликавање положаја афро-америчке заједнице итекако важних, које су други медији преносили, а који су у потпуности рушили интергритет тезе о нужди директног побољшања економског благостања. То можемо видети на примеру који преноси "Њујорк Тајмс", где аутор пише о животу афро-американца, који је због својих покушаја да се региструје као бирач, изгубио пословне ангажмане код својих белих суграђана.⁵³ Не улазећи, дакле, у тачност информација које један медиј, односно у овом примеру "Њујорк Тајмс" преноси, евидентно је да новинари који су се овом темом у "Аризона Републику" бавили, не поклањају ни тренутак пажње чињеници, да је економски положај заједнице угрожен односом друштва који је окружује. Резултат тог односа огледао се на начин, да су се млади

⁵² Glasgow Robert, "Civil Rights Movement Now Entering its Second Phase", Arizona Republic, February 23, 1965. <http://www.newspapers.com/image/118395666/>

Alexander Holmes, "Maryland Lesson for Alabama", Arizona Republic, February 16, 1965.

<https://www.newspapers.com/newspage/119403049/>

⁵³ Herbers John, "Alabama Applies Stiff Voter Test", The New York Times, January 31, 1965.

<https://www.nytimes.com/1965/01/31/archives/alabama-applies-stiff-voter-test-applicants-are-questioned-on.html>

афро-американци, због слабог материјалног стања и како више не би били принуђени на ропство, морали ангажовати у физичким и слабо плаћеним пословима како би преживели и самим тим занемарити своје образовање. Занемаривање те чињенице је, опет, новинарима "Аризона Република", омогућило да „остану верни“ својој идеолошкој црти о поштовању права држава и инсистирању на тези, да тестови знања нису сами по себи штетни, односно да би једноставно проблем требало превазићи бољим образовањем. Аутори ових чланака су, ипак, занемаривали чињеницу на којој су "Њујорк Тајмс" и "Лос Анђелес Тајмс" инсистирали, односно дискриминацију при самом процесу тестирања, док су такође присутне биле и тезе новинара попут Баклија, који су у својима анализама нудили "проста решења", попут једноставног престанка дискриминације при тестирању, занемарујући потпуно све факторе који су утицали на јављање таквих трендова.

Тај, донекле површни приступ, који је карактерисао "Аризона Републик", можемо приметити и када је у питању анализа политичких последица покрета. Разлике можемо, наиме, уочити на први поглед, у два опречна приступа тој теми. Новинар "Аризона Република", заправо, доводи у питање сврху целог подвига, те је у једном од чланака тог медија, анализирајући потенцијалне последице афро- америчке акције, изнео тврдњу да, чак и када би евентуални успех протеста афро-американаца довео до укидања тестова за гласање и омогућио целој заједници да гласа, тај успех заправо не био био од великог значаја, јер би, глобално, у целој федерацији, афро-американци још увек били значајна мањина.⁵⁴ Тај аргумент, ипак, губи на валидности када узмемо у обзир примере Валаса и Кларка. Како је већ написано, на основу примера ове две политичке фигуре, можемо видети какав је ефекат расизам имао на дневне политичке догађаје, те самим тим постаје јасно и да је један од главних фактора који је узроковао насилно понашање према афро-американцима, био страх од губитка политичке моћи на локалном, окружном и државном нивоу, где су афро-американци могли бити већина. На овај начин, читаву ситуацију види један од новинара "Лос Анђелес Тајмса".⁵⁵ На основу ова два примера, можемо уочити разлике у приступима. Док "Аризона Републик" анализира последице на макро нивоу и у

---

⁵⁴ Alsop Joseph, "White Vote Will Prevail In The South", Arizona Republic, March 25, 1965.

<http://www.newspapers.com/image/119389694/>

⁵⁵ Lubell Samuel, "South's Paternalism Voting Rights Issue", The Los Angeles Times, Mar 29, 1965.

<https://www.newspapers.com/image/160991010/>

својој анализи, чини се, губи из вида циљ ради ког су протести 1965. године и почели, "Лос Анђелес Тајмс" се фокусира на локалне бенефите које би већа излазност афро-американца на биралишта свакако произвела. "Лос Анђелес Тајмс", такође, препознаје да су политичке победе које је донела 1964. година и акцију у току 1965. године, појачали нетрпељивост белачког становништва.

Неопходно је напоменути, да ова два медија нису инсистирали ни на једном решењу, односно конретно на укидању тестова знања. "Лос Анђелес Тајмс", у чланцима у којима је обрађивао проблем тестова, није инсистирао на неправедности њиховог постојања.

Стога је евидентно, да су сугестије конзервативних медија, које су се сводиле на веће придавање значаја економском положају афро-американаца и чињеници да би његово побољшање требало да буде циљ покрета, као и (како би поједини новинари то описали) неуставном задирању у компетенције државних закона од стране федералних власти, као ефекат имале тривијализацију циљева попут десегрегације ресторана и борбу за оставривање права гласа. Коначни продукт који је лист таквом анализом стварао, оставља утисак да су се аутори чланака више бавили факторима које можемо назвати симптомима правог проблема.

Потпуно други правац од наведеног, можемо видети у писању "Лос Анђелес Тајмса", који је у складу са својим принципима извештавања приказао, можда на мање страна и у мањем броју чланака, али знатно опсежнију анализу положаја афро-американаца. Новинари овог медија се, за разлику од "Аризона Република", нису трудили да својим читаоцима понуде једноставна решења комплексног проблема, тривијализујући тиме, свесно или несвесно, саму борбу за остваривање једнакости. Посматрајући проблем Селминог расизма кроз историју, "Лос Анђелес Тајмс", износи темељно тумачење, не пратећи само његову прогресију током времена, већ и психолошки ефекат који је такав однос имао на друштво 60-тих и адресирајући тиме критике које је "Аризона Републик" упућивао на рачун недовољно политички активног афро-америчког тела.⁵⁶ Новинари "Лос Анђелес Тајмса" констатују, да је управо у прошлости утемељен положај афро-американаца, резултирао незаинтересованошћу дела заједнице за политичку активност. Дакле, препреке образовања и финансија нису само директно онемогућавале афро-

⁵⁶ Glasgow Robert, "Civil Rights Movement Now Entering its Second Phase", Arizona Republic, February 23, 1965. <http://www.newspapers.com/image/118395666/>

американце да учествују у процесу бирања, већ је акумулативни ефекат тих чиниоца, довео до стварања осећаја некомпетентности када је политичка сфера у питању. Тај ефекат, у спрези са економским притиском и недостатком могућности за адекватно образовање, произвео је тешку позицију у којој се заједница нашла 1965. године. Чињеница да је постојао одређен проценат становништва, који је због тих осећаја некомпетентности или због страха, одбијао да приступи покрету или бар покуша да се региструје, такође је тумачено на различите начине. "Аризона Републик" само наговештава да тај феномен постоји, тиме што га користи у сврхе критике покрета, док "Лос Анђелес Тајмс", како смо видели, ипак инсистира на дубљој анализи те појаве.

Закључак

Покрет за остварење права гласања био је у Сједињеним Америчким Државама најважнији догађај који се одвијао на њиховом тлу у двадесетом веку. У складу са тиме био је свакако и догађај који је заокупио највише пажње у америчким медијима, који су га проpratили на себи својствене начине. Ти начини варирали су од стила писања, преко начина тумачења догађаја до анализа догађаја и последица.

По првој карактеристици потпуно је издвојен "Њујорк Тајмс" који се труди да својим цитаоцима што сликовитије опише догађаје, док са њим у поређењу чланци „Аризона Република“ и „Лос Анђелес Тајмса“ оскудевају детаљима. Међутим то није значило да ова два медија можемо поистоветити. Примећујемо да недостаци детаља при описивању догађаја који раздвајају "Лос Анђелес Тајмс" и "Аризона Републик" он Њујоршког листа, ипак нису значили да се ова два медија давала једнаке, или чак сличне слике о догађајима. Недостатак детаља у описивању догађаја у "Аризона Републику" праћен је и великим бројем чланака аутора који су истицали своја, махом негативна мишљења о покрету. Још једна од одлика овог листа било је недостатак не само критике упућене властима у Алабамаи у одређеним околностима, већ изостанак било каквог покушаја да се њихови поступци дубље анализирају. Иако није био искључив у свом негативном ставу, "Аризона Републик" био је медиј који је од преостала два код својих

читалаца најпре могао изазвати осећања ненаклоности према покрету. Са друге стране исти приступи преношењу догађаја су у “Лос Анђелес Тајмсу” праћене детаљнијим анализама узрока и последица. Овај медиј се, иако често на страни покрента, није трудио да својим читаоцима наметне одређену слику о догађајима на недискретне начине, како су то друга два медија чинила. Ту тврдњу поткрепљује учесталост, поготову у ранијем периоду борбе за права гласа, чланака у “Њујорк Тајмсу” за које се могао наћи попуно опречан чланак у “Аризона републику” који се бави истом темом, а каквих у „Лос Анђелес Тајмсу“ није било. Ипак, не смемо став “Аризона Република” представити као сегрекационистички, негативни коментари медија углавном су били усмерени на покрет и његовог вођу, Мартина Лутера Кинга. Примећујемо да се лист није трудио да правда негативне поступке јужњачких власти правда. Ипак оно што свакако можемо приметити је да је лист често избегавао да критикује, како власти тако и становнике југа генерално.

Друга значајна тема била је однос белачке заједнице Алабаме према афро-американцима, као и положај који је заједница на југу имала. Тај проблем сагледаван је из прескпективе савременог односа према афро-американцима и углавном је приказиван кроз текстове о догађајима током протеста, или у чланцима који су се бавили анализом тих догађаја. Са друге стране, положај афро-американаца био је осликаван кроз анализу историјских последица који су заједницу ставили у положај у ком се 1965. године налазила, али и кроз анализу тог положаја и последица које ће најновије акције покрета на њега имати.

“Аризона Републик” је бирао да не само да утицај белачке заједнице занемари, већ и да на одређен начин стане у одбрану јужњака. То је углавном обављано скретањем пажње на околности у којима су афро-американци у другим деловима Сједињених Америчких Држава налазили. Лист је такође преносио чланке аутора који су потенцирали на потпуно погрешеној усмерености афро-америчког покрета. Такви чланци бавили су се пре последицама него узроцима проблема, или су негирали значајност циљева покрета и њихову важност за побољшање положаја заједнице на глобалном нивоу. Док су стилови писања “Аризона Република“ и „Лос Анђелес Тајмса“ о другим темама били сличнији, листови из Лос Анђелеса и Њујорка су овог пута били ближи један другом. “Њујорк Тајмс” је настојао да тај однос опише директно, кроз догађаје али се такође фокусирао и на анализу њиховог положаја. “Лос Анђелес Тајмс” користио догађаје у писивању савременог

односа према афро-американцима, иако у знатно мањој мери него „Њујорк Тајмс“, док се за приказивање њиховог положаја ослањао на анализу историјских околности који су до њега довели.

Извори:

The New York Times (јануар – март 1965. године)

The Los Angeles Times (јануар – март 1965. године)

The Arizona Republic (јануар – март 1965. године)

Литература:

George Brown Tindall, David Emory Shi, “*America, A Narrative History*”, New York 2013

Хенри Бемфорд Паркс, „*Историја Сједињених Америчких Држава*“, Београд 1985